

Mark Scheme for June 2011

OCR (Oxford Cambridge and RSA) is a leading UK awarding body, providing a wide range of qualifications to meet the needs of pupils of all ages and abilities. OCR qualifications include AS/A Levels, Diplomas, GCSEs, OCR Nationals, Functional Skills, Key Skills, Entry Level qualifications, NVQs and vocational qualifications in areas such as IT, business, languages, teaching/training, administration and secretarial skills.

It is also responsible for developing new specifications to meet national requirements and the needs of students and teachers. OCR is a not-for-profit organisation; any surplus made is invested back into the establishment to help towards the development of qualifications and support which keep pace with the changing needs of today's society.

This mark scheme is published as an aid to teachers and students, to indicate the requirements of the examination. It shows the basis on which marks were awarded by Examiners. It does not indicate the details of the discussions which took place at an Examiners' meeting before marking commenced.

All Examiners are instructed that alternative correct answers and unexpected approaches in candidates' scripts must be given marks that fairly reflect the relevant knowledge and skills demonstrated.

Mark schemes should be read in conjunction with the published question papers and the Report on the Examination.

OCR will not enter into any discussion or correspondence in connection with this mark scheme.

© OCR 2011

Any enquiries about publications should be addressed to:

OCR Publications
PO Box 5050
Annesley
NOTTINGHAM
NG15 0DL

Telephone: 0870 770 6622
Facsimile: 01223 552610
E-mail: publications@ocr.org.uk

Section A: Listening and Writing

સવાલ ૧ : આશુની રજાનો એક દિવસ

Question		Answer	Marks [૧૨]	Guidance
(અ) (ક)	(a)	૧	[૧]	Multi-choice This task is scanned in by the page. Marks are awarded individually. No annotations are necessary.
(ખ)	(b)	૪	[૧]	
(ગ)	(c)	૫	[૧]	
(ઘ)	(d)	૩	[૧]	
(બ) (ચ)	(e)	ક ચાલીને જતો.	[૧]	
(છ)	(f)	ખ આઠ વાગે જાગ્યો.	[૧]	
(જ)	(g)	ક ખૂબ ગરમી હતી.	[૧]	
(ઝ)	(h)	ગ દાદીમાને મદદ કરવી જરૂરી હતી.	[૧]	
(ટ)	(i)	ગ વરસાદ પડતો હતો.	[૧]	
(ઠ)	(j)	ક ફોન ઉપાડતા ન હતા	[૧]	
(ડ)	(k)	ગ તે એકલો પડી ગયો હતો.	[૧]	
(ઢ)	(l)	ખ હવે તે બહાર જઈ શકવાનો હતો.	[૧]	

સવાલ ૨ : પત્રવ્યવહાર

Question		Answer	Marks [૧૩]	Guidance
(ક)	(a)	ભણેલા	[૧]	Gap-fill The elements are scanned by the page. No annotation is necessary.
(ખ)	(b)	કમાણી	[૧]	
(ગ)	(c)	યુવાવર્ગ	[૧]	
(ઘ)	(d)	કાગળપત્ર	[૧]	
(ચ)	(e)	અભણ	[૧]	
(છ)	(f)	કિંમત	[૧]	
(જ)	(g)	શિક્ષક	[૧]	
(ઝ)	(h)	ખેતરમાં	[૧]	
(ટ)	(i)	લખવાનો	[૧]	
(ઠ)	(j)	થેલીમાં	[૧]	
(દ)	(k)	જવાબ	[૧]	
(ઢ)	(l)	જાહેર	[૧]	
(ર)	(m)	ભરોસાપત્ર	[૧]	

Task 3

Task specific guidance

- Each question will be scanned in individually (questions with more than one element will appear twice/three times as appropriate)
- For single mark questions no annotation is necessary just enter 1, 0 or NR.
- There is no need to use a cross (x) for an answer that is clearly incorrect. Use it when you have had to think and decided not to award the mark or when a word in the response invalidates an otherwise acceptable answer.
- You may also use the highlighter tool to show harmless additions.
- Answers in Gujarati get no marks.

Question	Answer	Marks [15]	Guidance
(a)	She travelled on the family lorry	[1]	accept lorry carrying their goods (any sense of the lorry belonging to them)
(b)	(i) their seats (ii) a table to play cards on (iii) their bed	[3]	
(c)	It was as good as <u>Business class</u> travel (by air today)	[1]	accept same as / no different from business class
(d)	(She saw them in) the natural surroundings	[1]	
(e)	(i) (Going to the zoo) does not attract her (ii) Because animals are in cages	[2]	
(f)	accept any two of they enjoyed fresh food, clean water, clean air, relaxed removed all the toxins (in their body)	[1]	

Question	Answer	Marks [15]	Guidance
(g)	going to relatives' / friends' homes going to the river (with her friends)	[1] [1]	
(h)	see other towns (near her village)	[1]	
(i)	It was simple / without any running around	[1]	
(j)	Family members <u>argue</u> about the destination	[1]	
(k)	causes pollution (for the Earth)	[1]	

Task 4 10 marks for Communication (Grid H1), 10 marks for Quality of Written Communication (QWC)**Task Specific Guidance**

- The candidate response will be scanned in twice. The marks for Communication are awarded the first time. The second image is for you to assess the QWC.
- **Communication:** This is a transfer of meaning exercise, not a word-for-word translation, so there may be several ways of putting the points across. Key elements of the points are underlined in the mark scheme. For communication / content, assess as a “sympathetic native speaker / sympathetic examiner” and give credit accordingly.

Annotations:

- In the body of text, use a tick (✓) to show that a point has been fully and successfully conveyed.
- If an element of the point has been omitted, use the caret sign (^).
- If a point has been omitted, is incorrectly rendered or is rendered in a way that would be incomprehensible, use no annotation.
- Use a cross (x) when a word in the response invalidates an otherwise acceptable answer.
- The annotations will give a global impression to help you apply Grid H.1 accurately and consistently.
- Grid H.1: The ticks will show the number of points successfully conveyed. These will normally correspond with the marks you award.

Task 4: Communication points

Question	Answer	Marks [10]	Guidance
૧.	દર વર્ષે હું યુરોપ જાઉં છું		accept overseas
૨.	હવે હું એનાથી થાકી ગયો છું		
૩.	મારે ગામડે આવવું છે		
૪.	તમારી સાથે સમય ગુજારવો / ગાળવો છે		
૫.	ફળિયામાં આરામ કરવાની આશા રાખું છું / રાહ જોઉં છું		
૬.	તમારું ખાવાનું માણવું છે		
૭.	તમે મને આકાશના જુદા જુદા તારા દેખાડશો / બતાવશો		
૮.	હું નાનો હતો ત્યારે તમે કરતા તેમ		
૯.	વધારાના કામની ચિંતા ન કરશો		
૧૦.	કારણ કે હું તમને રસોઈમાં / રાંધવામાં અને સાફસૂફીમાં / ધોવામાં મદદ કરીશ		

GRID H.1	COMMUNICATION 10 marks AO2
9–10	Most or all of the information successfully conveyed.
7–8	Three quarters of the points conveyed.
5–6	Half of the information successfully conveyed.
3–4	Only a quarter of the points conveyed.
0–2	Very little or no information conveyed.

QWC: Read response again and assess for language.

- **Annotations:** you may use the underlining tool (--) to show language errors if you find it makes it easier to apply Grid C.2, but it is not essential.
- **Grid C.2:** Key words have been highlighted in the Grid. Remember that this grid is also used to assess accuracy at A2. At AS level, one year beyond GCSE, the only complexity of language that is expected is that required by the task. Identify the band which best matches the performance. If you identified the band without hesitation you must award the higher of the two marks.

GRID C.2	QUALITY OF LANGUAGE – ACCURACY 10 marks AO3
9–10	Characterised by a high and consistent level of accuracy in use of complex structures, although there may be some errors.
7–8	Language generally accurate. Shows a sound grasp of AS (and/or A2) structures, as appropriate. Generally correct use of complex structures. Tenses and agreements good, although there may be some inconsistency and errors in more complex areas.
5–6	Shows evidence of fair understanding of grammatical usage. Generally accurate use of simple sentence structures. Some correct use of complex sentence structures. The performance is likely to be patchy and inconsistent.
3–4	Evidence of gaps in basic grammar. Frequent errors of an elementary kind (endings, verb forms, gender of common nouns, adjectival agreements) but evidence of correct use of simple sentence structures. Vocabulary and structures may be quite strongly influenced by the candidate's first language.
0–2	Little evidence of grammatical awareness. Persistent, serious and elementary errors (endings, verb forms, gender of common nouns). Frequent first language interference.

Section B: Reading and Writing

Task 5a

Question		Answer					Marks [૧૦]	Guidance
		દિપેન	રાજુલ	સૈયદ	અમી	સકીના		<p>1 mark for each correct answer</p> <p>This task is scanned in by the page. The marks are awarded individually. No annotations are necessary. If the candidate has put more than 10 ticks add up the total number of correct marks and deduct 1 mark for each tick over 10.</p>
(ક)	(a)					✓	[૧]	
(ખ)	(b)				✓		[૧]	
(ગ)	(c)		✓	✓			[૨]	
(ઘ)	(d)	✓					[૧]	
(ચ)	(e)			✓			[૧]	
(છ)	(f)		✓				[૧]	
(જ)	(g)				✓	✓	[૨]	
(ઝ)	(h)	✓					[૧]	

Task 5b

Question		Answer	Marks [૧૦]	Guidance
(ક)	(a)	જરૂરી	[૧]	Gap-fill The elements are scanned by the page. No annotation is necessary.
(ખ)	(b)	આરામથી	[૧]	
(ગ)	(c)	ખર્ચ	[૧]	
(ઘ)	(d)	આનંદમય	[૧]	
(ચ)	(e)	નવરાશના	[૧]	
(છ)	(f)	અચાનક	[૧]	
(જ)	(g)	દોર	[૧]	
(ઝ)	(h)	વિશેષતા	[૧]	
(ટ)	(i)	ભરપૂર	[૧]	
(ઠ)	(j)	મનપસંદ	[૧]	

Task 6

Task specific guidance

- Each question will be scanned in individually (questions with more than one element will appear twice/three times as appropriate). The entire page will then appear on the screen for you to assess the QWC.
- Familiarize yourself with the text and have a copy to hand so that you can easily spot instances of lifting from the original. The text will not appear on the screen.
- Go through all the responses and assess every question for comprehension.
 - a. Marks are awarded on a point by point basis, according to the mark scheme.
 - b. Minimal (additional) irrelevance can be ignored BUT mindless copying (often long chunks) results in no marks for comprehension or QoL
 - c. For comprehension / content, remember that you are a “sympathetic native speaker / sympathetic examiner”. If language interferes slightly but it is clear that the candidate has understood, give the mark for content / comprehension (unless there is ambiguity or it is gibberish). Limited ability to use language will be reflected in the mark awarded under grid C2. If appropriate, candidates may answer with single words / short phrases.

Annotations:

- Award 1, 0 or NR without annotation.
- Use a tick (✓) to indicate a mark awarded on any question where the answer is more than one mark.
- Use a cross (x) when a word in the response invalidates an otherwise acceptable answer.

- Even if the answer is lifted verbatim from the text, **as long as it is a direct answer**, award the comprehension mark but highlight and exclude from Quality of Language assessment.

Question		Comprehension points	Marks [20]	Guidance
(ક)	(a)	હૃદયની [બીમારીને કારણે]	[૧]	reject heart attack
(ખ)	(b)	(૧) તેનાં દાદીમા તેને ખવડાતાં (૨) તેની સફાઈ સાચવતાં (૩) તેને વહાલ કરતાં	[૩]	
(ગ)	(c)	તેમને દુકાનના કામમાંથી સમય ન મળતો	[૧]	
(ઘ)	(d)	(૧) બંને આપસમાં ધીમેથી વાતો કરતાં (૨) નિકુંજ તે ખંડમાં આવતો તો તેઓ વાત બંધ કરી દેતાં	[૨]	
(ચ)	(e)	In any order (૧) નવી મા તેને ભૂખ્યો રાખશે (૨) આખો વખત તેને કામ કરવું પડશે (૩) તે નિશાળે નહિ જઈ શકે	[૩]	
(છ)	(f)	(૧) નવી મા કદાચ નિકુંજને દુખી કરે/નિકુંજ દુખી/ગમગીન થશે (૨) જો તે કાકી સાથે લગ્ન કરે તો જ કાકીનું દુખ ઓછું થાય	[૨]	
(જ)	(g)	તેને નવી માને મળતાં ડર લાગતો હતો/નવી માને મળવું ન હતું	[૧]	

Question		Comprehension points	Marks [20]	Guidance
(3)	(h)	Any two of: (1) તેની આંખોમાં પ્રેમ હતો (2) તે મીઠું ફસતી હતી (3) તેનો ચહેરો સુંદર હતો	[2]	
(2)	(i)	(1) તેને ખુરસી પર બેસાડ્યો (2) તેને ઠંડું પાણી આપ્યું (3) તેને જમવાનું કહ્યું	[3]	
(6)	(j)	તે રડી પડ્યો	[1]	
(6)	(k)	નિકુંજ તેની નવી મા સાથે ફળી ગયો તેથી	[1]	

Assessing Quality of Written Communication

- a. You will get a separate screen which will be the whole page (unannotated). Read all the answers again. You may use the green L marking tool to highlight good language to assist you in the application of Grid C.2. but it is not essential.
- b. Apply Grid C.2 and enter the mark.
- c. When candidates have left several questions unanswered, click on “fit height” to have an overall view.
 - If only 1/3 of the questions have been answered, the maximum mark for C2 is the 5/6 band
 - If only 2/3 of the questions have been answered, the maximum mark for C2 is the 7/8 band

GRID C.2	QUALITY OF LANGUAGE – ACCURACY 10 marks AO3
9–10	Characterised by a high and consistent level of accuracy in use of complex structures, although there may be some errors.
7–8	Language generally accurate. Shows a sound grasp of AS and/or A2 structures, as appropriate. Generally correct use of complex structures. Tenses and agreements good, although there may be some inconsistency and errors in more complex areas.
5–6	Shows evidence of fair understanding of grammatical usage. Generally accurate use of simple sentence structures. Some correct use of complex sentence structures. The performance is likely to be patchy and inconsistent.
3–4	Evidence of gaps in basic grammar. Frequent errors of an elementary kind (endings, verb forms, gender of common nouns, adjectival agreements) but evidence of correct use of simple sentence structures. Vocabulary and structures may be quite strongly influenced by the candidate’s first language.
0–2	Little evidence of grammatical awareness. Persistent, serious and elementary errors (endings, verb forms, gender of common nouns). Frequent first language interference.

Task 7

Task specific guidance

Have a copy of the text to hand and familiarize yourself with it, so that you can easily spot instances of lifting from the original. Only the candidates' work will appear on the screen. You will have three successive screens 7a, 7b and then 7a + 7b again, but without the annotations in order to assess QWC.

Screen 1 Comprehension. Grid I [10 marks]

a. Annotations:

- In the body of text, use a green spot ✓ to show that a point from the mark scheme below has been fully and successfully conveyed.
- If an element of the point has been omitted, use the caret sign (^).
- If a point has been omitted, is incorrectly rendered or is rendered in a way that would be incomprehensible, use no annotation.

The annotations will give a global impression to help you apply Grid I accurately and consistently.

b. Grid I: Looking at the annotations, assess what proportion of the points has been conveyed and apply Grid I. Enter your mark.

c. Copying / lifting: If chunks of the text are simply copied, award marks for comprehension but there is a limit of 3–4 marks for (a) if the entire answer is lifted (see Grid I). Verbatim copying of the stimulus text results in no marks. Use the highlighting tool (.....) to show lifted language. Only phrases of 5 words or more should be counted as lifted language.

Point	Principal Idea	Accept	Do not accept
1	યુ.કે.ની મોટી દુકાનોમાં ખાવાનું, સાફસુફીનો સામાન વગેરે મળે		
2	બ્રિટનની દુકાનોમાં બધું માપ, રંગ કે નામ પ્રમાણે ગોઠવ્યું હોય.		
3	બધું સરખી રીતે રાખેલું હોય.		
4	દરેક વસ્તુ પર ભાવ લખેલો હોય		
5	પોતાને જે ગમે તે લઈ લેવાય		
6	પૈસા આપવાની જગ્યા પર સેવક પૈસા લઈ લે		
7	આપણો સામાન થેલીમાં મૂકી આપે.		
8	કપડામાં ફેરફાર કરાવવો હોય તો ઘણી કિંમત આપવી પડે.		
9	વસ્તુ બદલવી હોય કે પાછી આપવી હોય તો સહેલું છે		
10	ભારતમાં લોકો કપડાં અને ઘરેણાંની ઘણી ખરીદી કરે		
11	ભારતમાં દુકાનદાર સારો સત્કાર કરે		
12	દુકાનમાં માલ જેમ તેમ પડ્યો હોય		
13	પણ દુકાનદાર આપણી મનપસંદ વસ્તુ તરત જ આપણને બતાવે		
14	ભાવમાં ઘટાડો કરાવી શકાય કપડામાં ફેરફાર સહેલાઈથી સસ્તામાં કરાવી શકાય		
15	માલ પાછો આપવામાં મુશ્કેલી પડે.		

GRID I	COMPREHENSION OF TEXT 10 marks AO2
9–10	Consistently relevant information. Includes nearly all the points from the original passage. Shows a very clear understanding of the text.
7–8	Relevant information showing understanding of up to two thirds of the points from the original passage. There may be one or two instances of lifting from the original passage.
5–6	Some relevant information showing understanding of up to half of the points. There may be instances of lifting from the original passage.
3–4	Little relevant information. Includes up to a third of the points, showing understanding of some of the points. Over-reliance on phrases lifted from the original passage.
0–2	No relevant information or supplies one or two relevant points from the original passage.

Screen 7(b) Response Grid J [20 marks]**Annotations:**

- Use the green tick (✓) in the body of the text to show each opinion / personal response and a green tick (✓+) in body of text to show a development / extension of the opinion. NB: one opinion may have several extensions.

Grid J: Looking at the annotations, assess the quality of the response to the text and apply Grid J. NB: “imagination” and “insight” are interpreted conservatively. The number of ticks you have awarded will indicate a mark band. You must then use your professional judgement to fine tune your marking. You may look at the quality of the candidate's points and go down a mark or two if they seem rather pedestrian or repetitive. Similarly an attempt at originality or humour could gain an extra mark or two. Enter your mark.

GRID J	RESPONSE TO TEXT 20 marks AO2
16–20	Responds with well developed points of view which show insight, originality and imagination.
12–15	Expresses points of view which are consistently developed and respond to the requirements of the task. Shows some originality and/or imagination
8–11	Expresses points of view which respond to the requirements of the task. Some of these may be developed and there may be some originality and/or imagination.
4–7	Manages the beginning of a response to the requirements of the task. May have difficulty in expressing and/or developing points.
0–3	Very short. May not go beyond points of view already expressed in the original text.

Screen 3

7(a) + 7(b) – Language (QWC) – Grids C.2 and F.2: [20 marks]

- a. Read the whole response again and assess for Range (Grid F2) first – i.e. vocabulary and structures. Then assess for Accuracy (Grid C2). Key words have been highlighted in the grids below. Ignore final sentence of 3–4 band in Grid C2, because vocabulary and structures have already been assessed under Grid F2. If you wish, you may use the underlining tool (--) to show language errors if you find it makes it easier to apply Grid C.2, but it is not essential. Enter your mark.
- b. Ignore language lifted from the text when assessing language (See **Screen 1** above). Lifted language is not credited for QWC – only content points and/or personal response.

GRID C.2	QUALITY OF LANGUAGE – ACCURACY 10 marks AO3	GRID F.2	QUALITY OF LANGUAGE – RANGE 10 marks AO3
9–10	Characterised by a high and consistent level of accuracy in use of complex structures, although there may be some errors.	9–10	Effective and confident use of a wide range of vocabulary and idiom with a variety of complex sentence structures .
7–8	Language generally accurate. Shows a sound grasp of AS (and/or A2) structures, as appropriate. Generally correct use of complex structures. Tenses and agreements good, although there may be some inconsistency and errors in more complex areas .	7–8	Effective use of a range of vocabulary and structures appropriate to the task, with little repetition . A positive attempt to introduce variety and to use a range of complex sentence structures (though not always able to maintain correct usage).
5–6	Shows evidence of fair understanding of grammatical usage . Generally accurate use of simple sentence structures . Some correct use of complex sentence structures. The performance is likely to be patchy and inconsistent .	5–6	Attempts to extend the range of vocabulary, though still rather repetitive. Attempts to use more complex language with some success in producing a range of syntax and sentence structures appropriate to the task.
3–4	Evidence of gaps in basic grammar . Frequent errors of an elementary kind (endings, verb forms, gender of common nouns, adjectival agreements) but evidence of correct use of simple sentence structures . (Vocabulary and structures may be quite strongly influenced by the candidate's first language).	3–4	Use of a restricted range of vocabulary and structures . Frequent repetition of the same words and phrases. Some attempt (not necessarily successful) at the use of more complex sentence structures.
0–2	Little evidence of grammatical awareness . Persistent, serious and elementary errors (endings, verb forms, gender of common nouns). Frequent first language interference.	0–2	Only simple sentence patterns . Very limited vocabulary. Very limited range of structures.

Transcripts of Listening Texts

સવાલ ૧: શ્રવણ

આશુની રજાનો એક દિવસ

ઉનાળાની રજા એટલે આશુ માટે તો, ભાઈ સાથે ધીંગામસ્તી, પાડોશના છોકરાઓ સાથે સાઈકલ સવારી, મિત્રો સાથે લંડનની મુલાકાત, માતાપિતા સાથે યુરોપનો પ્રવાસ અને લેસ્ટરમાં દાદા – દાદીને મળવાનો સમય. નિશાળે જવા બસ કે રેલગાડી ન હોવાથી આશુ રોજ સવારે છ વાગ્યામાં ઊઠી, તૈયાર થઈને પગપાળા જ નિશાળે જતો. રજાના બીજે દિવસે દસ વાગ્યે ઊઠવાનું નક્કી કરી આશુ પલંગમાં પડ્યો પરંતુ ઉનાળાની અકળાવતી ગરમીએ સવારે આઠ વાગ્યામાં તો તેની નીંદર ઉડાડી દીધી. તે નીચે આવ્યો ત્યારે દાદીમાનો ફોન આવ્યો કે દાદાજીની તબિયત સારી ન હતી તેથી મમ્મી ભાઈને લઈને લેસ્ટર ગયાં. આશુ પાડોશના છોકરાઓને મળવા જવા તૈયાર થયો ત્યાં તો એકાએક ધોધમાર વરસાદ તૂટી પડ્યો. તેણે નિશાળના મિત્રોને ફોન કર્યા પણ બધે ઘંટડી વાગતી જ રહી. નિરાશ થઈને તે આરામખુરશીમાં બેસી પડ્યો. અચાનક જ વરસાદ બંધ થયો અને ચારે તરફ સૂર્ય રેલાવા લાગ્યો. આશુ મલકી ઊઠ્યો.

સવાલ ૨: શ્રવણ

પત્રવ્યવહાર

વર્ષો પહેલાં ગુજરાતના ગામડાગામમાં લખી-વાંચી શકે એવા લોકો બહુ થોડા હતા. ભણેલા જુવાનિયાઓ તો કોઈ દૂર શહેરમાં નોકરીઘંઘે વળગ્યા હોય એટલે પાછળ રહેલા માબાપ પત્ર વંચાવવા કે લખવા બીજા કોઈનો સહારો લેતા. આમ તો આ કામના બે પૈસા ચૂકવવા પડતા પણ અમારા લાખણ ગામમાં રેવાશંકર આ કામ વિનામૂલ્યે કરી આપતા. શહેરમાં શિક્ષકની નોકરીમાંથી નિવૃત્ત થયા પછી તેઓ ગામમાં પોતાની નાનકડી જમીનમાં ખેતી કરતા અને બાકીનો સમય ગામલોકોની સેવામાં વીતાવતા. ટપાલી અઠવાડિયાના બે દિવસ આવતો. તે બન્ને દિવસે બપોરે રેવાશંકર એક ઝોળીમાં થોડાં પોસ્ટકાર્ડ, અને કલમ લઈને ઘરોઘર ફરી વળતા. કોઈને ત્યાં કાગળ વાંચી સંભળાવતા તો કોઈને વળતો પત્ર પણ લખી આપતા. સૌ કોઈની ખાનગી વાત રેવાશંકર તેમના હૃદયની અંદર જ સાચવી રાખતા. કદાચ આજનું ઈન્ટરનેટ પણ તેમના જેટલું સુરક્ષિત નહિ હોય.

Task 3: Listening

Changes in Tourism

આફ્રિકાના મારા ગામમાં ફક્ત પ્રાથમિક નિશાળ એટલે શહેરમાં બા સાથે રહીને અમે ભાંડરડાં આગળ અભ્યાસ કરતાં. રજાઓમાં અમે સૌ પિતાજી સાથે રહેવા ગામ જતાં. અમારી દુકાનમાં વેચવાનો માલ લઈને અમારો ખટારો ગામ જતો હોય તેમાં જ અમે વગર ટિકિટે બેસી જતાં. ખટારામાં ગોઠવેલી અનાજની ગુણીઓ ઉપર અમે ઓછાડ પાથરતાં અને પછી આખી મુસાફરીમાં એ જ અમારી બેઠક, એ જ અમારું પત્તે રમવા માટેનું મેજ અને એ જ અમારી પથારી.

આઠ કલાકની અમારી આ મુસાફરી આજની વિમાનની બીઝનેસ ક્લાસની મુસાફરી કરતાં કોઈ રીતે કમ ન હતી! વળી જંગલને રસ્તે જતાં અમને અનેક સિંહ પરિવારો, હાથીનાં ટોળેટોળાં અને બીજાં કેટલાંય પ્રાણીઓ, એમના કુદરતી વાતાવરણમાં જોવાં મળતાં, એ અમારું અહોભાગ્ય. અત્યારે મારાં મિત્રો મને ઘણી વખત પ્રાણીઘરોમાં જવા આગ્રહ કરે છે, પણ મોટાં મોટાં પાંજરામાં કેદ રાખેલાં પ્રાણીઓ જોવા જવાનું આકર્ષણ મને ક્યારેય થતું નથી.

ગામ પહોંચીએ એટલે સૌથી પહેલાં તો ત્યાંના શાંત જીવન, ચોખ્ખાં હવા-પાણી અને તાજા ખોરાકની મજા માણીને અમારાં શરીર અને મનમાં ભેગો થયેલો કચરો કાઢતાં. ખાસ તો અમે ગામના સંબંધીઓની મહેમાનગીરી માણતાં તેમ જ મિત્રોની સાથે નદીકિનારાની નિર્દોષ પ્રવૃત્તિઓનો આનંદ લૂંટતાં. કોઈ વખત ધંધા માટે ખટારો આજુબાજુના શહેરોમાં જતો હોય તો મારા બાપુ સાથે એ શહેરોની મુલાકાત પણ લેતાં. બસ આવું સાદું પ્રવાસન હતું અમારું. નહિ કોઈ ખોટી દોડધામ કે નહિ કોઈ ખોટો બગાડ.

અને અત્યારે? મહિનાઓ પહેલાં, “આ પ્રવાસ કરવો કે પેલો,” એ નક્કી કરવામાં કુટુંબના સભ્યો વચ્ચે કેટલો મતભેદ થાય અને તે પછી પ્રવાસ માટેના બહોળા ખર્ચને પહોંચી વળવા કમર કસવી પડે. વળી આજનું મોટા ભાગનું પ્રવાસન, આપણી પૃથ્વીને કોઈ ને કોઈ રીતે પ્રદૂષિત કરે છે, તે દુર્ભાગ્યની જ વાત થઈ ને!

OCR (Oxford Cambridge and RSA Examinations)
1 Hills Road
Cambridge
CB1 2EU

OCR Customer Contact Centre

14 – 19 Qualifications (General)

Telephone: 01223 553998

Facsimile: 01223 552627

Email: general.qualifications@ocr.org.uk

www.ocr.org.uk

For staff training purposes and as part of our quality assurance programme your call may be recorded or monitored

Oxford Cambridge and RSA Examinations
is a Company Limited by Guarantee
Registered in England
Registered Office; 1 Hills Road, Cambridge, CB1 2EU
Registered Company Number: 3484466
OCR is an exempt Charity

OCR (Oxford Cambridge and RSA Examinations)
Head office
Telephone: 01223 552552
Facsimile: 01223 552553